

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta filozofická

Bakalářská práce

**Vývoj americké zahraniční politiky vůči Vietnamu od
normalizace vztahů**

Klára Šimorová

Plzeň 2018

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta filozofická

Katedra politologie a mezinárodních vztahů

Studijní program Mezinárodní teritoriální studia

Studijní obor Mezinárodní vztahy – britská a americká studia

Bakalářská práce

**Vývoj americké zahraniční politiky vůči Vietnamu od
normalizace vztahů**

Klára Šimorová

Vedoucí práce:

PhDr. Pavel Hlaváček, Ph.D.

Katedra politologie a mezinárodních vztahů

Fakulta filozofická Západočeské univerzity v Plzni

Plzeň 2018

Prohlašuji, že jsem práci na zvolené téma zpracovala samostatně a použila jen uvedeníh pramenů a literatury.

Plzeň, duben 2018 .....

Mé poděkování patří především PhDr. Pavlu Hlaváčkovi, Ph.D. za vynaložený čas, odbornou pomoc a cenné rady, které mně v průběhu zpracování této bakalářské práce poskytoval.

OBSAH

SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK	6
1 ÚVOD	7
2 KONCEPT ANGAŽOVANOSTI	11
3 TÉMATA, KTERÁ BRÁNILA AMERICKO-VIETNAMSKÉ SPOLUPRÁCI.....	15
3.1 Cesta k normalizaci vztahů.....	17
4 VÝVOJ AMERICKÉ ANGAŽOVANOSTI VŮČI VIETNAMU BĚHEM CLINTONOVY ADMINISTRATIVY	20
4.1 Diplomatická oblast.....	20
4.2 Ekonomická oblast	22
4.3 Vojenská oblast.....	24
5 VÝVOJ AMERICKÉ ANGAŽOVANOSTI VŮČI VIETNAMU BĚHEM BUSHOVY ADMINISTRATIVY	26
5.1 Diplomatická oblast.....	26
5.2 Ekonomická oblast	28
5.3 Vojenská oblast.....	31
6 VÝVOJ AMERICKÉ ANGAŽOVANOSTI VŮČI VIETNAMU BĚHEM OBAMOVY ADMINISTRATIVY	33
6.1 Diplomatická oblast.....	33
6.2 Ekonomická oblast	35
6.3 Vojenská oblast.....	37
7 ZÁVĚR.....	41
8 SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	44
9 RESUMÉ.....	49

SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK

APEC	<i>(Asia-Pacific Economic Cooperation)</i>
BTA	<i>(Bilateral Trade Agreement)</i>
CPC	<i>(Country of Particular Concern)</i>
EEZ	<i>(Exklusivní ekonomická zóna)</i>
EXIM	<i>(Export and Import Bank of the United States)</i>
MIA	<i>(Missing in Action)</i>
NTR	<i>(Normal Trade Relations)</i>
OPIC	<i>(Overseas Private Investment Corporation)</i>
POW	<i>(Prisoner of War)</i>
TIFA	<i>(Trade and Investment Framework Agreement)</i>
TPP	<i>(Trans-Pacific Partnership)</i>
USAID	<i>(United States Agency for International Development)</i>
USCIRF	<i>(United States Commission on International Religious Freedom)</i>
WB	<i>(World Bank)</i>
WTO	<i>(World Trade Organization)</i>

1 ÚVOD

Spojené státy americké, jež představují jednoho z nejvlivnějších státních aktérů světového politického systému, mají s ostatními zeměmi zcela rozličné zahraniční vztahy. Nicméně jedno z velice zajímavých a neustále vyvíjejících se témat představují v oblasti zahraniční politiky americko-vietnamské vztahy, vezmeme-li v potaz jejich poměrně složitou historii a ideologickou rozdílnost, která doposud přetrvává. V současné době obě strany potvrzují, že urovnání komplikovaných vzájemných vztahů bylo správným krokem, neboť vztahy dosáhly vůbec nejlepší úrovně od navázání diplomatických styků. O tom mimo jiné svědčí ochota prodeje zbraní, což Spojené státy americké činí pouze v případě svých spojenců. Přestože jsou americko-vietnamské vztahy označovány za přátelské, neznámá to, že by mezi nimi neexistovala témata, na kterých se neshodují. Takovými jsou například spor o ne/dodržování lidských práv a s nimi spojená existence politických vězňů či možná eskalace s Čínskou lidovou republikou (dále jen Čína), jež v současnosti nabývají na významu.

Důvodů, které přispěly ke zlepšení vztahů, je vícero. Po rozpadu Sovětského svazu neměla Vietnamská socialistická republika (dále jen Vietnam) žádného strategického obchodního partnera. Z tohoto důvodu byl Vietnam nucen pro svou ekonomickou prosperitu přehodnotit své dosavadní zahraničně politické uvažování. Ukončením orientace na socialistický blok a mezinárodní izolace se vietnamská ekonomika otevřela zahraničním investicím, v důsledku čehož začala dynamicky růst. Nicméně aby se Vietnam mohl lépe integrovat do světové ekonomiky, bylo zapotřebí, aby zlepšil dosavadní vztahy se Spojenými státy americkými. Od počátku 80. let se zájem Spojených států amerických o Vietnam projevoval ve snaze vypátrat americké válečné zajatce a pohřešované vojáky (*Prisoner of War/Missing in Action* – dále jen POW/MIA), později přerostl i do ekonomické oblasti. Z důvodu ekonomických zájmů učinily obě strany několik

racionálních kroků, které určily lepší směr do budoucna (například v roce 1994 došlo k odstranění amerického obchodního embarga proti Vietnamu, který vzápětí poskytl Spojeným státům americkým podrobnější informace o POW/MIA). Od normalizace vztahů, již v roce 1995 zahájil tehdejší americký prezident Bill Clinton, postupně docházelo mezi oběma zeměmi k pragmatické kooperaci, jež dále umožňovala kvalitativní posun ve vzájemných vztazích (například došlo k navýšení počtu oficiálních návštěv na vysoké úrovni či k podpisu bilaterálních a multilaterálních obchodních smluv).

Dalším faktorem, který v posledních několika letech obě strany motivoval ke sblížení, a to i po vojenské stránce, je aspirace a asertivita Číny. I přes existenci značné provázanosti v oblasti kulturní, ideologické a ekonomické mezi Vietnamem a Čínou se Vietnam snaží omezit rozpínavost Číny, která si nárokuje oblast Jihočínského moře, jednu z nejfrekventovanějších námořních obchodních tras na světě, a posiluje zde svoji vojenskou přítomnost. Čína tímto oslabuje nejen suverenitu Vietnamu, ale také dosavadní silné regionální postavení Spojených států amerických. Vietnam ve Spojených státech amerických spatřuje vhodného spojence, který by mu mohl pomoci kompenzovat tuto dosavadní čínskou výzvu, respektive snaží se vyvažovat vliv Číny prostřednictvím úzké spolupráce se Spojenými státy americkými. Zájmy Spojených států amerických oproti tomu spočívají ve snaze udržet si dosavadní silné regionální postavení, kontrolovat strategicky důležitou námořní trasu pro obchod a balancovat rostoucí vliv Číny prostřednictvím efektivnější spolupráce s lokálními aktéry, včetně Vietnamu.

Tato bakalářská práce si dává za cíl analyzovat americkou angažovanost vůči Vietnamu v období administrativy Billa Clintona, George Bushe mladšího a Baracka Obamy. Angažovanost (*engagement*) autorka chápe jako protiklad politiky zadržování (*containment*). Jejím cílem je vytvářet a udržovat kontakty

mezi cílovou (*target state*) a vysílací zemí (*sender state*), popřípadě iniciátorem (*initiator*). Iniciátorem jsou v tomto případě chápány Spojené státy americké v období tří výše zmíněných prezidentů a cílovou zemí je chápán Vietnam. Tyto kontakty jsou analyzovány pomocí konceptu Evana Resnicka [2001: 559], a to v oblasti diplomatické, ekonomické a vojenské, ze kterého bude tato práce vycházet. Jádrem této práce je zodpovězení následné výzkumné otázky: Byla americká angažovanost vůči Vietnamu v daném období úspěšná či neúspěšná? Ke zodpovězení této otázky autorka přistupuje následovně. Za úspěch považuje takový stav, kdy množství a kvalita kontaktů mezi iniciátorem a cílovou zemí roste. Naopak za neúspěch je považováno, že kontakty mezi iniciátorem a cílovou zemí stagnují. Úspěch angažovanosti je také podmiňován třemi předpoklady, jejichž tvůrcem je rovněž Evan Resnick [2001: 560–561], a jež jsou rozpracovány v následující kapitole.

Práce sestává kromě úvodu a závěru z pěti kapitol, které jsou obsáhlé množstvím podkapitol, s výjimkou první. V první kapitole představující teoretickou část, autorka předkládá různá pojetí angažovanosti vybraných autorů, a zároveň čtenáře seznamuje s konceptem angažovanosti dle Evana Resnicka, kterého využívá pro analýzu a rovněž pro zodpovězení dané výzkumné otázky. Druhá kapitola je věnována stručnému přehledu americko-vietnamských vztahů před uzavřením diplomatických styků, přičemž její následná podkapitola se zabývá událostmi, jež vyústily v normalizaci vztahů. Další tři kapitoly jsou strukturovány obdobným způsobem, přičemž každá z nich se zabývá vždy jedním funkčním obdobím administrativy výše uvedených prezidentů. V rámci těchto kapitol a jejich podkapitol je analyzována americká angažovanost v dílčích oblastech a rovněž jsou formulovány zahraničněpolitické priority jednotlivých prezidentů vůči Vietnamu. V závěru práce na základě načerpaných informací a analýzy autorka hodnotí a zodpovídá danou výzkumnou otázku za pomoci tří Resnickových předpokladů podmiňujících úspěšnou angažovanost.

Při zpracovávání této bakalářské práce autorka čerpala především z odborných publikací, tj. z odborných knih a článků, a také internetových zdrojů. Jelikož se jedná o novodobé téma, které je v českém prostředí nedostatečně zpracováno, z tohoto důvodu využívala převážně anglicky psaných zdrojů, což také považuje za velice náročný faktor při zpracovávání této práce. Narůstající asertivita Číny v oblasti Jihočínského moře je v posledních několika letech předmětem zájmů mnoha specialistů, přičemž toto téma je v odborné literatuře či mnoha odborných člancích hojně zpracováno jak v mateřském, tak anglickém jazyce.

2 KONCEPT ANGAŽOVANOSTI

Koncept angažovanosti (*engagement*) a jeho nejednoznačná definice je v oblasti mezinárodních vztahů předmětem četných diskursů. V současné době je tento koncept mnohými autory zcela různorodě interpretován či dokonce zaměňován s jinými termíny. Obecně lze však říci, že je angažovanost chápána jako nástroj zahraniční politiky daného státu, jehož cílem je dosažení určitých pozitivních změn.

Richard Haas a Meghan O'Sullivan definují angažovanost jako poskytnutí pobídek určitému státu za účelem ovlivnění jeho chování v požadovaném směru. Naopak Victor Cha popisuje angažovanost jako strategický interakční proces, který povzbuzuje protivníka ke spolupráci [Jakštaitė 2010: 183]. Kromě pojetí angažovanosti jako protikladu politiky zadržování (*containment*), jak ji rozumí i autorka této práce, je mnohými angažovanost chápána také jako synonymum politiky ústupků (*appeasement*) či jako protiklad politiky izolace (*isolationism*).

Z tohoto pojetí částečně vychází Steven Rock [2000: 21–23], jenž definuje angažovanost jako zapojení v zámoří, protiklad nezapojení (*disengagement*) a izolace. Zároveň však říká, že angažovanost, jak je nejčasněji koncipována, není globální národní bezpečnostní strategií, nýbrž přístupem v jednání se specifickým státem, jenž vykazuje nepřátelské či jiné nežádoucí chování. V tomto smyslu je angažovanost častěji chápána jako protiklad politiky zadržování. Mimo toto pojetí může být angažovanost považována také za moderní formu politiky *appeasementu*, jak ji vymezují zejména mnozí kritici angažovanosti. Obecně lze říci, že angažovanost a *appeasement* jsou nekonfrontačními přístupy v rámci vyjednávání s protivníkem. Dle Rocka však oba tyto přístupy nejsou identické z toho důvodu, že *appeasement* může být strategií s krátkodobými cíli, zatímco angažovanost zahrnuje dlouhodobý proces.

Co je ale důležitější, angažovanost je obsáhlejší přístup v jednání s protivníkem, klade větší důraz na kooperaci v záležitostech společného zájmu, vtaňuje protivníka do sítě obchodních vazeb, pravidel, institucí a zabývá se formováním dlouhodobého vývoje protivníkova ekonomického a politického systému. Zatímco appeasement směřuje k tomu být poněkud v užším rozsahu více závislejším na podnětech k odstranění příčin konfliktu a snížení napětí. Nicméně na závěr lze říci, že angažovanost a appeasement jsou podobné a tyto dvě strategie se překrývají v určitých hlediscích. Z tohoto důvodu je možné chápat appeasement jako podkategorii angažovanosti.

Deon Geldenhuys [1990: 6; 17] definuje izolaci buď jako záměrnou politiku daného státu v určitém časovém období, která omezuje mezinárodní interakce, čímž se více či méně zbavuje mezinárodních vztahů, nebo jako úmyslnou politiku dvou a více států vůči ostatním zemím v určitém časovém období, jejichž cílem je omezit mezinárodní vztahy proti své vůli. Geldenhuys se konkrétně ve své knize zabývá konceptem izolovaného státu, přičemž jeho analýza spočívá v tom, do jaké míry je daná země izolována v oblasti diplomatické, ekonomické, vojenské a socio-kulturní. Pro určení přesného rozsahu izolace v dílčích oblastech užil řadu specifických ukazatelů. Tohoto autora a s ním spojený koncept bylo zapotřebí zmínit, neboť z něho vychází Evan Resnick v rámci své definice angažovanosti, tedy jako protikladu izolace.

Z Resnickova konceptu angažovanosti pro změnu vychází autorka této práce, jehož využívá k analýze a zodpovězení dané výzkumné otázky. Resnick [2001: 559–561] se ve svém článku zabývá definováním angažovanosti, kterou vymezuje jako pokus ovlivňovat politické chování cílové země prostřednictvím komplexního vytváření a posílení kontaktů s touto zemí v různých oblastech [Resnick 2001: 559]. Nyní následuje poupravený a zestručnělý koncept tří oblastí s konkrétními kontakty:

Diplomatická oblast

- Normalizace diplomatických vztahů
- Podpora členství cílové země v mezinárodních institucích a režimech
- Vrcholné setkání (summit) a další návštěvy hlav států a jiných vysokých vládních úředníků vysílací země do cílové země a naopak

Ekonomická oblast

- Obchodní dohody a podpora
- Zahraniční ekonomická a humanitární pomoc formou půjček či dotací

Vojenská oblast

- Návštěvy vysokých vojenských úředníků vysílacího státu do cílové země a naopak
- Vývoz/dovoz zbraní
- Vojenská pomoc a kooperace
- Vojenská výměna a výcvikové programy
- Opatření k budování sebedůvěry¹

S ohledem na rozsah této práce se autorka rozhodla neinkorporovat do analýzy socio-kulturní oblast a s ní spojené kontakty.

Resnick mimo jiné také vymezuje angažovanost jako opakovaný proces, ve kterém iniciátor a cílová země rozvíjejí vztahy vzájemné závislosti, které vyvrcholí v normalizaci vztahů. Tyto vztahy jsou charakterizovány vysokou úrovní interakcí napříč více oblastmi. Dle Resnicka je angažovanost vztah, v rámci kterého cílová země usiluje o prestižní a hmotné zdroje, které by jí vznikly z rostoucích kontaktů s iniciátorem, zatímco iniciátor usiluje o změnu

---

¹ Jednotlivé kontakty tohoto konceptu byly upraveny z rozsáhlejšího souboru ukazatelů používaných Geldenhuysem [1990: 17–18] k měření míry, do jaké jsou jednotlivé státy izolovány od mezinárodního společenství.

domáciho či zahranične politického chování cílové země. Abychom mohli angažovanost označit jako efektivní, tedy úspěšnou, musí splňovat následující tři nezbytné podmínky:

- 1) Rozsah kontaktů mezi iniciátorem a cílovou zemí musí být nejprve na nízké úrovni. Je-li však úroveň těchto kontaktů vysoká, angažovanost se v tomto případě pro cílovou zemi stává neefektivní.
- 2) Materiální potřeby či potřeby po prestiži cílové země musí být zásadní. Čím větší tyto potřeby cílové země jsou, tím je pravděpodobné, že cílová země na angažovanost přistoupí, a tudíž je možné, že angažovanost uspěje.
- 3) Cílová země musí považovat iniciátora a mezinárodní řád, jenž reprezentuje, jako potenciální zdroj materiálních nebo prestižních zdrojů, které si přeje.

Jak již bylo v úvodu řečeno, těmito třemi předpoklady je podmiňována úspěšnost angažovanosti v rámci výzkumné otázky, jež bude zodpovězena v závěru této práce.

3 TĚMATA, KTERÁ BRÁNILA AMERICKO-VIETNAMSKÉ SPOLUPRÁCI

Přestože se tato práce soustřeďuje především na období od normalizace vztahů, jak vyplývá ze samotného názvu práce, je považováno za velice nezbytné si přiblížit témata, která dříve bránila spolupráci Spojených států amerických s Vietnamem. Tato kapitola je tedy věnována stručnému přehledu americko-vietnamských vztahů před uzavřením diplomatických styků.

V průběhu bipolární konfrontace uplatňovaly Spojené státy americké ve své zahraniční politice bezpečnostní strategii zadržování (*containment*), což nás zpětně navrácí do poměrně nedávného politického, desítek let trvajících konfliktu, který se vlivem studené války odehrával ve Vietnamu a jenž v obou zemích doposud zanechal nezhojitelné rány.

Vietnam ve své minulosti mimo válečné konflikty sužovaly i neúnosné ekonomické situace, které zemi dokázaly přivést až na samotný pokraj zhroutilí. Přesto se nakonec podařilo zemi ze samého dna pozvednout a začít tak novou kapitolu jejího vývoje. Ta započala konkrétně rokem 1986, kdy byla vietnamskou vládou přijata reformní opatření tzv. *Doi Moi*. Tyto reformy neznamenalý žádné zásadní změny ve vnitropolitické, ani v mezinárodní sféře, ale pouze ekonomickou restrukturalizaci [Hlavatá – Ičo – Karlová – Strašáková 2008: 248]. Aplikace tohoto reformního programu měla později vysoce úspěšný efekt na vietnamskou ekonomiku, ze které se, z dříve zemědělsky orientované a relativně izolované, stala celosvětově integrující se ekonomika orientovaná na vývoz [USAID neuvedeno].

I přes přijetí těchto reformních opatření se situace ve Vietnamu až do roku 1989 vůbec nezlepšovala, neboť uvržení Vietnamu do mezinárodní izolace

nadále negativně ovlivňovalo jeho ekonomiku, a tudíž celkový rozvoj země. Z tohoto vyplývá, že mimo ekonomický sektor bylo nutné provést zásadní změny především v oblasti mezinárodních vztahů. Jednalo se zejména o vyřešení kambodžské otázky, protože právě vpád Vietnamu do Kambodže v roce 1978 a její následné obsazení jej odsoudil k mezinárodní izolaci a závislosti na pomoci Sovětského svazu a jeho satelitů, což bylo pro západní svět nepřijatelné. Vláda ve Vietnamu dospěla k závěru, že definitivní vyřešení kambodžské otázky vyústí k ukončení zahraničně politické izolace a rovněž povede i ke zlepšení vztahů se Spojenými státy americkými, případně k odstranění obchodního embarga uvaleného společně se zbrojním od konce vietnamské války v roce 1975, čímž by došlo ke zvýšení investic ze Západu. Avšak dalším problémem, jenž bránil úspěšnému završení vyjednávání mezi oběma zeměmi po dobu téměř jedné desítky let, byla otázka POW/MIA během války ve Vietnamu. Na toto kontroverzní téma narážela především americká společnost, která byla přesvědčena, že se ve Vietnamu nachází tisíce amerických vojáků uvězněných ve strašlivých podmínkách, přestože většina vyšetřování americké vlády došla k závěru, že se zde žádní živí američtí vojáci nenacházejí [Hlavatá – Ičo – Karlová – Strašáková 2008: 249–250].

Definitivní vliv na rozvoj Vietnamu měla až desintegrace Sovětského svazu. V první řadě došlo k ukončení sovětské pomoci, čímž byl Vietnam nucen hledat podporu u jiných partnerů. Na základě toho se snažil rozvíjet vztahy se všemi zeměmi bez rozdílu, respektive změnit své dosavadní bilaterální vztahy a integrovat Vietnam do světové ekonomiky. V tomto kontextu byla pro něho velice důležitá spolupráce se Spojenými státy americkými, se kterými se snažil intenzivněji kooperovat v oblasti vyšetřování POW/MIA. Další významný krok, jenž Vietnam učinil a který mu částečně otevřel cestu k normalizaci vztahů se Spojenými státy americkými, bylo konečné vyřešení kambodžské otázky uzavřením Pařížské mírové smlouvy v říjnu 1991 [Tamtéž: 250–251].

Z důvodu proměny zahraničně politického uvažování Vietnamu začaly mít ekonomické reformy z roku 1986 patrný efekt na jeho ekonomiku, která začátkem 90. let dosahovala takových temp růstu, že se Vietnam začal řadit mezi nejúspěšnější rozvojové země v celosvětovém měřítku [Manyin 2005: 1]. Ekonomického potencionálu Vietnamu si byly také dobře vědomy i Spojené státy americké, které z této situace chtěly začít profitovat pro své obchodní zájmy.

3.1 Cesta k normalizaci vztahů

Tato podkapitola je věnována pro lepší kontinuitu událostem, ke kterým mezi Spojenými státy americkými a Vietnamem došlo již začátkem funkčního období Clintonovy administrativy a jež vyústily v normalizaci vztahů.

Rozpad bipolárního systému a Sovětského svazu přinesly řadu proměn v mezinárodním prostředí, jež primárně ovlivnily pozici Spojených států amerických nejen globálně, ale i v regionu (jiho)východní Asie, respektive v asijsko-pacifickém regionu. Hrozba šíření komunismu, která měla doposud vliv na americkou zahraniční politiku, ztratila na svém významu. Spojené státy americké však v tomto regionu začaly čelit nové výzvě a to především rychle rostoucí moci Číny. Zachování americké přítomnosti v regionu se v onom případě zdálo tím nejlepším způsobem pro zajištění amerických zájmů a regionální stability [The White House 1994: 1; 23].

V roce 1992 oznámil demokratický kandidát Bill Clinton ve své prezidentské kampani, že jeho zahraniční politika bude angažovaná v tom slova smyslu, že bude posilovat demokracii, prosazovat demokratické reformy a otevřené trhy [Kelly 1992], přičemž koncem ledna 1993 začala svoji funkci plnit nová administrativa pod jeho vedením. Nově zvolený prezident si byl velmi dobře vědom silného mezinárodního postavení Spojených států amerických,

kterého chtěl využít v kontextu globální ekonomiky pro prosperitu své země [Krejčí 2009: 281-282]. Clinton si na rozdíl od svých předchůdců uvědomoval ekonomický potenciál Vietnamu, v němž spatřoval důležité zisky pro svou zemi, a reagoval tak na tlak amerických společností, které v té době již nechtěly pouze přihlížet obchodování Vietnamu s celou Evropou a Japonskem [Hlavatá – Ičo – Karlová – Strašáková 2008: 251].

První kroky ve zlepšení vzájemných vztahů učinil Clinton v červenci 1993, kdy formálně oznámil, že Spojené státy americké již nebudou bránit jakýmkoli dohodám podporovaných Francií, Japonskem či dalšími, které by umožnily rozvojovou pomoc Vietnamu z prostředků mezinárodních finančních institucí, respektive došlo tak k obnovení půjček prostřednictvím Mezinárodního měnového fondu (*International Monetary Fund* – IMF) a Světové banky (*World Bank* – dále jen WB). Nicméně obchodní embargo uvalené proti Vietnamu z roku 1975 zůstalo nadále v platnosti. V polovině července navštívila Hanoj americká vysoká delegace, aby prosadila pokrok v oblasti vyšetřování POW/MIA, neboť toto téma nadále představovalo jednu z hlavních překážek, která bránila zrušení obchodního embarga a především plnému obnovení diplomatických styků. V září téhož roku Clinton povolil americkým společnostem působit na vietnamském trhu, respektive že se mohou ucházet o rozvojové projekty financované prostřednictvím WB a rovněž v tomto měsíci administrativa schválila americkou pomoc ve výši 3,5 milionů dolarů na rozšíření dvou humanitárních programů ve Vietnamu [Manyin 2005: 4].

V polovině ledna 1994 oznámila Clintonova administrativa, že plánuje uspořádat oficiální dialogy s Vietnamem ohledně lidských práv, přičemž tyto schůzky měly znamenat poslední kroky směrem k zrušení obchodního embarga. Prostřednictvím těchto dialogů mohla administrativa částečně vyvrátit argument,

že by měly Spojené státy americké udržovat normální vztahy s Vietnamem, dokud Hanoj bude uplatňovat svou dosavadní represivní politiku [Mann 1994].

Koncem ledna Senát hlasoval ohledně zrušení obchodního embarga, přičemž v rámci hlasování se nadpoloviční většina vyjádřila pro jeho zrušení. To napomohlo Clintonovu definitivnímu rozhodnutí, které učinil dne 3. února, kdy formálně oznámil konec obchodního embarga proti Vietnamu. Zrušení sankcí bylo záměrné, neboť mohlo napomoci vyřešení nebo alespoň pokročení v oblasti POW/MIA a také ulehčení americkému obchodu [Greenhouse 1994]. A skutečně v květnu 1995 Hanoj předala americké delegaci dokumenty o pohřešovaných Američanech, které Pentagon považoval za nejinformativnější svého druhu [U.S. Embassy & Consulate in Vietnam nevedeno]a. Obě strany tak učinily významné kroky, které vytvořily příznivé podmínky pro normalizaci diplomatických styků.

4 VÝVOJ AMERICKÉ ANGAŽOVANOSTI VŮČI VIETNAMU BĚHEM CLINTONOVY ADMINISTRATIVY

4.1 Diplomatická oblast

Rok 1995 začal psát novou stránku ve společné historii těchto dvou zemí. Dne 11. července Clinton formálně oznámil normalizaci diplomatických styků s Vietnamem a ve svém prohlášení uvedl, že „*normalizace a zvýšený kontakt podpoří svobodu ve Vietnamu*“² [Brown 2010: 322]. K úplnému zpečetění vzájemných vztahů došlo až o měsíc později, kdy obě země oficiálně otevřely svá velvyslanectví ve Washingtonu a v Hanoji za účasti tehdejšího ministra zahraniční Warrena Christophera [Manyin 2005: 4]. V tomto roce také Vietnam požádal o vstup do Světové obchodní organizace (*World Trade Organization* – dále jen WTO)³, načež byla zahájena dlouholetá jednání o podmínkách jeho přístupu [Hlavatá – Ičo – Karlová – Strašáková 2008: 252]. Na základě toho Vietnam usiloval o zlepšení vztahů se Spojenými státy americkými, jež představují zakládajícího člena WTO, které by mu vstup do této mezinárodní finanční instituce ulehčily v první řadě vytvořením oficiálních obchodních vazeb, na čemž obě strany také o rok později intenzivně pracovaly.

V roce 1998 přijal Kongres Zákon o Mezinárodní náboženské svobodě (*International Religious Freedom Act* – IRFA), který následně prezident Clinton

---

² Podíváme-li se na Vietnam z blízka, zjistíme, že se o plně demokratickou zemi zcela nejedná. Vietnam nadále zůstává komunistickým režimem, kde politickou moc drží pevně ve svých rukou Komunistická strana. Přestože vietnamská ústava obsahuje základní lidská a občanská práva, je zde silně potlačována svoboda slova, tisku, shromažďování, náboženství, ale také podnikání, které je pod přímou kontrolou země [Pána 2011: 133].

³ Vietnam se snažil dále integrovat i do regionální ekonomiky. Například v roce 1995 se stal plnohodnotným členem Sdružení národů jihovýchodní Asie (*Association of Southeast Asian Nations* - ASEAN), o rok později členem Zóny volného obchodu zemí ASEAN (*ASEAN Free Trade Area* - AFTA) a v roce 1998 vstoupil do Asijsko-Pacifického hospodářského společenství (*Asia-Pacific Economic Cooperation* – dále jen APEC) [Hlavatá – Ičo – Karlová – Strašáková 2008: 252].

ratifikoval [The American Presidency Project 1998]. Přijetím tohoto zákona byla zároveň vytvořena Americká komise pro mezinárodní náboženskou svobodu (*United States Commission on International Religious Freedom* – dále jen USCIRF), která sleduje stav v zemích, jež jsou považovány za zneužívající náboženské svobody, včetně Vietnamu, a poskytuje tak nezávislé doporučení prezidentovi, ministru zahraničních věcí či Kongresu. USCIRF mimo jiné také představuje velice důležitého aktéra mající vliv na rozsah prohlubování vztahů mezi Spojenými státy americkými a Vietnamem [United States Commission on International Religious Freedom nevedeno]. Co se týče lidských práv, které představují nejdůležitější položku, a zároveň jedinou překážku v prohlubování diplomatických styků, dle informací zprostředkovaných Úřadem pro demokracii, lidská práva a práci zůstal do konce roku 2001 záznam vietnamské vlády o lidských právech zcela neuspokojivý a respektive i neměřitelný [U.S. Department of State 2001].

Od začátku roku 2000 se mezi Spojenými státy americkými a Vietnamem začaly pravidelně uskutečňovat návštěvy na vysoké úrovni [Murray – Nguyen – Poling 2014: 4]. V březnu uskutečnil svoji návštěvu Vietnamu tehdejší americký ministr obrany William Cohen jako první ministr obrany od konce vietnamské války [U.S. Embassy & Consulate in Vietnam nevedeno]a. Vrcholem snahy o vzájemné sblížení se v listopadu těsně před koncem Clintonova funkčního období stala jeho třídní návštěva Vietnamu, kam on pro změnu zavítal jako první americký prezident od konce války [Hlavatá – Ičo – Karlová – Strašáková 2008: 253]. Prezident Clinton během této své návštěvy zdůrazňoval důležitost spolupráce s vietnamskými představiteli v oblasti POW/MIA, diskutoval o lidských právech a zvažoval způsoby dalšího rozšíření dvoustranných obchodních vazeb. Návštěva s sebou také přinesla praktické výsledky, neboť obě strany mezi sebou uzavřely dohody o bilaterální spolupráci v oblasti vědy a práce a byly také prodiskutovány možnosti budoucí spolupráce v oblasti výzkumu

(například o společném výzkumu účinků chemické zbraně Agent Orange, která byl americkou armádou použita v průběhu války ve Vietnamu) [The Asia Foundation 2003: 7].

4.2 Ekonomická oblast

První léta od normalizace vztahů lze charakterizovat podporou obchodu a amerických investic. V květnu roku 1996 předložily Spojené státy americké Vietnamu návrh o podobě obchodní dohody, která by mezi oběma zeměmi vyústila v tzv. normální obchodní vztahy (*Normal Trade Relations* – dále jen NTR), a byly tak zahájeny téměř pětileté a složité rozhovory. V této fázi čelily vietnamské vývozy do Spojených států amerických zhruba 40 % celním sazbám [Tamtéž: 6]. V prosinci 1997 konzultovala Clintonova administrativa s Kongresem vynětí Vietnamu z dodatku Jackson-Vanik⁴, který by ulehčil cestu pro distribuci americké Zahraniční soukromé investiční korporaci (*Overseas Private Investment Corporation* – dále jen OPIC) a Exportní a importní bance (*Export and Import Bank of United States* – dále jen EXIM) ve Vietnamu. V březnu 1998 Clinton toto vynětí povolil, přičemž o měsíc později byla EXIM připravena financovat prodej do Vietnamu a OPIC v listopadu 1999 podepsala svou první finanční dohodu, respektive poskytla půjčku ve výši 2,3 milionu dolarů autorizované prodejně společnosti Caterpillar Inc. ve Vietnamu [Manyin 2005: 4-5]. V září 1999 zahájila Agentura Spojených států amerických pro mezinárodní rozvoj (*United States Agency for International Development* – dále jen USAID), která realizuje ekonomickou, rozvojovou a humanitární pomoc k dosažení amerických zahraničně politických cílů, technický program pro vietnamské Ministerstvo obchodu, který podporoval urychlení jednání o

---

⁴ Jedná se o dodatek, který upravuje americké obchodní vztahy s komunistickými zeměmi. Tento dodatek stanovuje požadavky, které musí země plnit. Jde o takové požadavky, které jsou založeny na emigrační politice země a zakazují Spojeným státům americkým, aby zakládaly obchodní vztahy se zemí, která neumožňuje svobodně emigrovat své občany [U.S.-Vietnam Trade Council neuvvedeno].

Dvoustranné obchodní dohodě (*Bilateral Trade Agreement* – dále jen BTA) [U.S. Embassy & Consulate in Vietnam neuvedeno]a.

Po dlouholetých a složitých jednáních došlo dne 13. července v roce 2000 k přijetí první BTA, jež vzešla v platnost až příštího roku poté, co byla smlouva oficiálně ratifikována. Smlouva obsahovala opatření, která se týkala obchodu se zbožím, službami, ochrany duševního vlastnictví a investic, transparentnosti atd. [U.S. Embassy & Consulate in Vietnam neuvedeno]b. Clintonova administrativa tuto dohodu považovala za velice významný úspěch a důležitý prvek obchodního dědictví [The Asia Foundation 2003: 7]. Implementaci BTA bude dále věnována pozornost zejména v následující kapitole, tedy v období administrativy George Bushe mladšího.

V září zahájila USAID projekt Podpora zrychlení obchodu (*Support for Trade AcceleRation* – STAR), jenž poskytoval Vietnamu podporu pro realizaci BTA [U.S. Embassy & Consulate in Vietnam neuvedeno]a. Programy řízené USAID se mimo jiné v následujících letech zvýšily z přibližně 6 milionů dolarů z roku 2000 na 16 milionů dolarů v roce 2003. Tyto programy zahrnovaly mimo výše zmíněný projekt technické pomoci na podporu včasné a efektivní implementace BTA také programy na podporu lepšího řízení městského a průmyslového prostředí, lepšího přístupu ve službách zaměřených na ohrožené skupiny (například pro oběti povodní, osoby se zdravotním postižením a osoby žijící s HIV/AIDS) [The Asia Foundation 2003: 8].

Tabulka 1 – Přehled americko-vietnamského obchodu v letech 1993 – 2000

Přehled americko-vietnamského obchodu v letech 1993 – 2000		
(Následující hodnoty jsou uvedeny v milionu \$)		
	Americký dovoz z Vietnamu	Americký vývoz do Vietnamu
1993	0	7
1994	50, 5	172, 9
1995	199, 0	252, 3
1996	331, 8	616, 6
1997	388, 4	268, 7
1998	554, 1	273, 9
1999	608, 4	291, 5
2000	821, 3	367, 5
Hlavní dovozní položky	oděvy, obuv, surová ropa, káva, ořechy (kokosové, kešu), rybí filety, ne/zpracování mořští živočichové (korýši)	
Hlavní vývozní položky	elektronika, auta, surová bavlna, chemikálie	

Zdroj: Tabulku autorka zpracovala dle United States Census Bureau (2016), OEC (neuvedeno)a, OEC (neuvedeno)b.

Dle Tabulky 1 lze vypožorovat, že v důsledku odstranění obchodního embarga obchod mezi oběma zeměmi v následujících letech narůstal, zejména co se týče amerického dovozu z Vietnamu. V opačném případě americký vývoz do Vietnamu byl v daném období průměrný a nezaznamenal žádného výraznějšího poklesu.

4.3 vojenská oblast

Již od roku 2000 začaly Spojené státy americké aktivně vyhledávat způsoby možného rozšíření vojenských vazeb s Vietnamem. Na základě toho docházelo mezi oběma zeměmi k pravidelným schůzkám s cílem prodiskutovat otázky týkající se bezpečnosti a obrany [Murray – Nguyen – Poling 2014: 4].

Například již zmíněná návštěva tehdejšího ministra obrany Cohena se uskutečnila s prvotním cílem prozkoumat možnosti vzájemných vojenských vazeb [BBC 2000]. Tyto kroky lze obecně považovat za velice významné a to z toho důvodu, že se obě strany posunuly od dědictví války k budování důvěry a usilují o obranné vztahy. Nicméně během Clintonovy administrativy však nedošlo k žádnému výraznějšímu rozšiřování kontaktů ve vojenské oblasti, jež by mohly být předmětem analýzy.

5 VÝVOJ AMERICKÉ ANGAŽOVANOSTI VŮČI VIETNAMU BĚHEM BUSHOVY ADMINISTRATIVY

V prosinci 2000 zvítězil ve volebním klání republikánský kandidát George Bush mladší, jenž začal vykonávat post prezidenta Spojených států amerických od konce ledna 2001. I přes události z 11. září 2001, v důsledku nichž se americká zahraniční politika v podstatě ihned přeorientovala na boj proti terorismu, administrativa nerezignovala a dále navazovala na pozitivní vývoj vztahů s Vietnamem zahájený již předešlou administrativou. Oproti níž však nově zvolený prezident hodlal věnovat více pozornosti prosazování amerických národních zájmů, což u vietnamské vlády vyvolávalo obavy.

5.1 Diplomatická oblast

Během Bushovy administrativy došlo k navýšení počtu oficiálních návštěv a summitů konajících se každoročně ve Spojených státech amerických či ve Vietnamu, během nichž vlády obou zemí diskutovaly o možnostech zlepšení vzájemných vztahů. Bushova vláda využívala těchto oficiálních schůzek jako nástroje k naplnění ekonomických a politických reforem s Vietnamem a také jako možnosti zabývat se strategickými otázkami ohledně bezpečnosti v důsledku agresivnějšího chování Číny v regionu [Almond 2016].

V roce 2002 umístila administrativa Vietnam na tzv. „speciální zprávu 301“ (*Special 301 Report*)⁵ pro údajně špatnou ochranu práv duševního vlastnictví v oblasti hudebních nahrávek a ochranných známek a apelovala na vietnamskou vládu, aby svůj režim učinila v souladu s podmínkami BTA a WTO

---

⁵ Tato zpráva zřizovaná prostřednictvím Úřadu obchodního zástupce Spojených států amerických (*Office of the United States Trade Representative – USTR*) reflektuje výsledky ročního přezkumu globálního stavu ochrany práv duševního vlastnictví. Jejím cílem je identifikovat ty země, které porušují ochranu práv duševního vlastnictví, čímž omezují inovace a investice [Office of the United States Trade Representative neuvvedeno].

[Manyin 2005: 8]. V tomto směru Vietnam uskutečnil řadu regulačních a právních změn, čímž vytvořil příznivější podmínky pro investice a obchodování na vietnamském trhu v souladu s pravidly WTO. I přesto se však americká vláda obávala, že tyto změny nebudou naplňovány [Hlavatá – Ičo – Karlová – Strašáková 2008: 253].

V posledních letech došlo také k intenzitě napětí mezi oběma zeměmi v důsledku zhoršující se situace v oblasti lidských práv a náboženských svobod. Z tohoto důvodu se v letech 2003 a 2004 nekonaly společné roční dialogy [Manyin 2005: 9] a navíc byl Vietnam americkým ministerstvem zahraniční označen za tzv. „zemi zvláštního znepokojení“ (*Country of Particular Concern* – dále jen CPC) [Manyin 2014: 18]. Spojené státy americké vyzývaly vietnamskou vládu, aby učinila hmatatelný pokrok v oblasti lidských práv a náboženských svobod, mají-li se vzájemné vztahy dále rozvíjet [Manyin 2005: 9]. Vietnam v tomto směru následující rok učinil významný pokrok, neboť přijal závaznou dohodu o náboženské svobodě, na základě které měly být zlepšeny podmínky pro věřící [Manyin 2014: 18]. Což výrazně později přispělo nejen k tomu, že se situace v oblasti náboženských svobod zlepšila, ale i k obnovení společných ročních rozhovorů [U.S. Embassy & Consulate in Vietnam neuvedeno]a.

Dalším průlomem v prohlubování vztahů se v červnu 2005 stala oficiální návštěva Bílého domu tehdejším vietnamským premiérem Phan Van Khaiem, přičemž stejně jako v případě tehdejší Clintonovy či Cohenovy návštěvy Vietnamu se jednalo o první návštěvu vietnamského vysokého vládního úředníka Spojených států amerických od konce války [Hlavatá – Ičo – Karlová – Strašáková 2008: 253]. Při této příležitosti podepsali prezident Bush a premiér Khai několik smluv týkajících se vojenské oblasti. V listopadu 2006 na přání tehdejšího vietnamského prezidenta Nguyen Minh Trienta uskutečnil prezident Bush svoji čtyřdenní, a zároveň první návštěvu Vietnamu s prvotním cílem

zúčastnit se summitu APEC. V průběhu prezidentovy návštěvy se Bush také setkal s nově zvoleným vietnamským premiérem Ngyuen Tanem Duongem, který projevil Bushovi vděk za podporu v rámci vyjednávání a vstupu Vietnamu do WTO a vyjmutí Vietnamu z listiny CPC, což americké ministerstvo zahraniční učinilo krátce před prezidentovou návštěvou z důvodu pozitivního pokroku ze strany vietnamské vlády v oblasti lidských práv a náboženských svobod [Murray – Nguyen – Poling 2014: 5].

V prosinci téhož roku bylo v Kongresu schváleno a následně prezidentem potvrzeno rozšíření NTR, respektive poskytnutí Vietnamu status tzv. permanentních normálních obchodních vztahů (*Permanent Normal Trade Relations* – PNTR) se Spojenými státy americkými, což Vietnamu pomohlo, a zároveň umožnilo se připojit do WTO [Brown 2010: 324]. Po dvanácti letech přípravy a úsilí se Vietnam za americké podpory stal oficiálně dne 11. ledna 2007 plnohodnotným, a zároveň 150. členem této mezinárodní finanční organizace [U.S. Embassy & Consulate in Vietnam nevedeno]a.

V červnu zahájil svoji pětidenní návštěvu Spojených států amerických prezident Nguyen Minh Triet jako první nejvyšší vietnamský představitel. Jeho návštěva se uskutečnila zejména z Bushovy iniciativy, aby obě strany měly možnost projednat spolupráci v oblasti ekonomiky a obchodu [U.S. Embassy & Consulate in Vietnam nevedeno]a. V následující podkapitole bude věnována pozornost Obchodní a investiční rámcové smlouvě (*Trade and Investment Framework Agreement* – dále jen TIFA), jež byla při této příležitosti podepsána.

5.2 Ekonomická oblast

I přes rostoucí obavy ohledně neuspokojivých záznamů vietnamské vlády v oblasti lidských práv, ratifikoval v říjnu Kongres BTA, jež byla následně 10.

prosinec 2001 podepsána za účasti tehdejšího amerického obchodního zástupce Roberta Zoellicka, vietnamského premiéra Nguyen Tan Duonga a vietnamského ministra obchodu Vu Khaie ve Vietnamu. Tato dohoda nastartovala ekonomický růst dvoustranného obchodu, ale také představovala nejkomplexnější dohodu, kterou Vietnam do té doby podepsal [U.S. Embassy & Consulate in Vietnam nevedeno]a. Na této dohodě bylo však nejpodstatnější to, že udělila oběma zemím status NTR, jenž představuje kritický ukazatel pro vstup do WTO, což Vietnamu později napomohlo k přistoupení do této organizace, jak již bylo v předešlé podkapitole řečeno. Rovněž rapidně poklesly celní sazby na vietnamské vývozy ze zmíněných 40% na 3% na jakémoliv zboží a Vietnamu se tak plně otevřel americký trh [Albert 2018].

Tabulka 2 – Přehled americko-vietnamského obchodu v letech 2001 – 2008

Přehled americko-vietnamského obchodu v letech 2001 – 2008		
(Následující hodnoty jsou uvedeny v milionu a miliardě \$)		
	Americký dovoz z Vietnamu	Americký vývoz do Vietnamu
2001	1, 053, 2	460, 4
2002	2, 394, 8	580, 0
2003	4, 554, 8	1, 323, 8
2004	5, 275, 3	1, 105, 5
2005	6, 631, 2	1, 193, 2
2006	8, 566, 7	1, 100, 3
2007	10, 632, 8	1, 903, 1
2008	12, 901, 1	2, 789, 4
Hlavní dovozní položky	oděvy, obuv, surová ropa, nábytek, elektronika, ne/zpracování mořští živočichové (korýši), káva, ořechy (kokosové, kešu)	
Hlavní vývozní položky	letadla/helikoptéry, auta, elektronika, surová bavlna, řezané dřevo, části obuvi	

Zdroj: Tabulku autorka zpracovala dle United States Census Bureau (2016), OEC (nevedeno)a, OEC (nevedeno)b.

Dle Tabulky 2 můžeme vidět, že od vstupu BTA v platnost se americký dovoz z Vietnamu od roku 2000 více jak zdvojnásobil, přičemž celkový obchod v následujících letech rapidně rostl. Již v roce 2002 představovaly Spojené státy americké největšího vietnamského exportéra [Hiep 2013: 358].

Během kongresové debaty ohledně BTA naléhali mnozí poslanci na Bushovu administrativu, aby vyjednala krátce po realizaci BTA s Vietnamem také samostatnou Dvoustrannou textilní dohodu. Šlo především o to, že většina nárůstu dvoustranného obchodu od roku 2001 pocházela z prudkého nárůstu vietnamského vývozu oděvů do Spojených států amerických. Jelikož samotná BTA neobsahovala žádná omezení týkající se dovozu textilu do Spojených států amerických, zdála se vhodným opatřením právě tato dohoda, která by umožňovala uvalit kvóty v případě takového velkého nárůstu dovozu. Přičemž Dvoustranná textilní dohoda byla po třítydenních jednáních oficiálně dne 25. dubna 2003 vietnamskou vládou přijata, a to se stanovením kvót na 38 kategorií [Manyin 2005: 6]. K jejímu oficiálnímu podepsání došlo v následujících čtyřech měsících v Hanoji za účasti tehdejšího vietnamského ministra obchodu Truong Dinh Tuyena a amerického velvyslance Raymonta Burghardta [U.S. Embassy & Consulate in Vietnam neuvedeno]a.

V březnu 2007 byly zahájeny rozhovory ohledně přijetí TIFA. Přijetím této dohody by došlo k dalšímu rozšíření vzájemných ekonomických vazeb. Přičemž v rámci TIFA by obě země diskutovaly o provádění dohody BTA a vietnamských závazcích vůči WTO a rovněž prozkoumávaly nové podněty, které by přispěly ke zvýšení obchodu s průmyslovými a zemědělskými produkty a službami na podporu dalších investic [Office of the United States Trade Representative 2007]. O tři měsíce později, jak již bylo zmíněno v předešlé podkapitole, došlo v průběhu návštěvy vietnamského prezidenta Trieta Spojených států amerických k oficiálnímu podepsání této smlouvy. Podepsána

byla z americké strany velvyslancem Karanem Bhatiem a místopředsedou ministra obchodu Nguyen Cam Tuem za Vietnam [U.S. Embassy & Consulate in Vietnam neuvedeno]a.

Intenzivní angažovanost Spojených států amerických lze spatřovat také v oblasti humanitární pomoci, v rámci které se Spojené státy americké zavázaly Vietnamu finančně napomoci zejména v boji proti HIV / AIDS. V roce 2004 označil prezident Bush Vietnam za jednu z cílových zemí v rámci Prezidentova nouzového plánu na pomoc AIDS (*President's Emergency Plan for AIDS Relief* – PEPFAR) [U.S. Embassy & Consulate in Vietnam neuvedeno]a. Přičemž mezi lety 2004 a 2007 poskytly Spojené státy americké Vietnamu finanční prostředky ve výši přes 500 milionů dolarů. Silné podpoře se také těšilo úsilí o řešení nešťastných dopadů chemické zbraně Agent Orange na životní prostředí a obyvatele postižené dioxinovým efektem, a to zejména ze strany Kongresu a amerických vládních agentur. Mezi lety 2007 a 2012 přidělil Kongres zhruba 60 milionů dolarů na odstranění dioxinů a zdravotní pomoc ve Vietnamu [Murray – Nguyen – Poling 2014: 45; 52].

5.3 Vojenská oblast

Tehdejší vietnamský premiér Khai se v průběhu své, již zmíněné, návštěvy Washingtonu v roce 2005 také setkal s tehdejším americkým ministrem obrany Donaldem Rumsfeldem, přičemž na základě této schůzky došlo později téhož roku k podepsání dohody Mezinárodního vzdělávacího vojenského programu (*International Military Education and Training* – IMET). Tato dohoda umožňovala vietnamským vojenským důstojníkům absolvovat odbornou přípravu ve Spojených státech amerických. V roce 2006 naopak navštívil Vietnam ministr obrany Rumsfeld ohledně prohloubení vojenských vazeb a při této příležitosti byly také prodiskutovány další způsoby, jak rozšířit bezpečností

spolupráci. V roce 2007 uvolnila Bushova administrativa Vietnam v rámci Mezinárodního nařízení o dopravě zbraní (*International Traffic in Arms Regulations* – ITAR), čímž povolila do Vietnamu vývoz některých obranných předmětů avšak bez smrtelného charakteru [Manyin 2014: 22].

6 VÝVOJ AMERICKÉ ANGAŽOVANOSTI VŮČI VIETNAMU BĚHEM OBAMOVY ADMINISTRATIVY

S nástupem nové administrativy v čele s demokratickým lídrem Barackem Obamou, jež začala svou funkci plnit od konce ledna 2009, přišly razantní změny zahraničněpolitických priorit Spojených států amerických. V této souvislosti se prioritou číslo jedna stal v americké zahraniční politice asijsko-pacifický region z důvodu strategických a ekonomických zájmů. Plynulé zlepšování americko-vietnamských vztahů lze spatřovat rovněž i za Obamovy administrativy. Avšak více než z ekonomického hlediska zejména v oblasti bezpečnosti, ve které docházelo mezi Spojenými státy americkými a Vietnamem ke zvýšené intenzitě spolupráce zapříčiněnou obavami z čínské asertivity v oblasti Jihočínského moře⁶.

6.1 Diplomatická oblast

Až do roku 2013 se žádné schůzky nejvyšších představitelů nekonaly. Přesto však obě země dále uskutečňovaly dva roční dialogy na úrovni ministerstev s cílem nalézt způsoby k posílení spolupráce v oblasti obrany a bezpečnosti a rovněž, aby diskutovaly o otázkách společného bezpečnostního zájmu. Obě země v tomto směru sdílejí stejný národní zájem svobodné plavby ve vodách asijsko-pacifického regionu, zejména pak v oblasti Jihočínského moře, která představuje stěžejní oblast pro světový obchod [Murray – Nguyen – Poling 2014: 1].

Obamova administrativa stejně jako její předchůdci vyjadřovala své obavy u vietnamské vlády v oblasti dodržování lidských práv. Z tohoto důvodu se američtí a vietnamští vysocí vládní úředníci nadále pravidelně setkávali, aby

---

⁶ Jihočínské moře se nachází v (jiho)východní Asii, kde je ohraničeno Vietnamem, Čínou, Filipínami, Brunejí, Malajsií a Indonésií. Oblast Jihočínského moře je křižovatkou důležitých námořních dopravních cest globálního obchodu a rovněž těžištěm bohatých nerostných surovin. Nachází se zde stovky ostrovů a útesů, jež některé z nich jsou předmětem teritoriálních sporů a rovněž exkluzivní ekonomické zóny (dále jen EEZ) jednotlivých zemí, jež jsou narušovány zejména Čínou, která si nárokuje téměř celou tuto oblast.

diskutovali o otázkách lidských práv a zajistili tak, že vietnamská vláda chápe americké hodnoty. Kromě toho se také američtí a vietnamští ministři zahraničí setkávali jednou ročně jako součást komplexního partnerství pro sledování pokroku ve všech oblastech spolupráce [Tamtéž: VIII].

V červenci 2013 navštívil Spojené státy americké nově zvolený vietnamský prezident Truong Tang Sang. Při této příležitosti oznámili prezident Sang s jeho protějškem Obamou vytvoření tzv. komplexní partnerství (*Comprehensive Partnership*), které vymezuje devět prioritních oblastí vzájemné spolupráce, jimiž jsou:

- 1) politická a diplomatická spolupráce
- 2) ekonomické a obchodní vazby
- 3) vědecká a technologická kooperace
- 4) vzdělání
- 5) životní prostředí a zdraví
- 6) problémy dědictví války
- 7) obrana a bezpečnost
- 8) ochrana lidských práv
- 9) kultura, turismus a sport

Dohoda o komplexním partnerství znamenala nejen další důležitý milník v prohloubení vzájemných vztahů, ale především nastolení nové úrovně vzájemné důvěry. Z výše jmenovaných devíti oblastí představují však pouze tři z nich klíčový význam pro užší vzájemnou spolupráci, kterými jsou lidská práva, spolupráce v oblasti námořní bezpečnosti v Jihočínském moři a užší vojenská spolupráce [Tamtéž: 8]. Přestože obě země sdílí stejné obchodní a bezpečnostní zájmy, s takovou koncepcí se obě strany lépe ztotožňovaly, neboť se tak formálně nestaly strategickými partnery, a to z toho důvodu, že mezi oběma

zeměmi existují témata, na kterých se vzájemně neshodují a tak se tato dohoda na nižší úrovni zdála být v tomto případě lepší, než-li žádná [Thayer 2014].

6.2 Ekonomická oblast

V roce 2010 Vietnam oznámil, že se připojuje jako desátá země k vyjednávání Trans-pacifického partnerství (*Trans-Pacific Partnership* – dále jen TPP)⁷. Vietnam doufal, že přijetím TPP by se mu dostalo přístupu na nové trhy a došlo by tak i k přílivu dalších zahraničních investic, což by podpořilo jeho ekonomický růst [Murray – Ngyuen – Poling 2014: 33]. Obamova administrativa měla na přijetí TPP zájem hned z několika důvodů. V prvé řadě z ekonomického důvodu, neboť by tak došlo ke zvýšení amerického vývozu a vytváření nových pracovních míst v regionu. Dalším důvodem byl především strategický motiv, neboť přijetí TPP by posílilo spolupráci s ostatními členy, ale i americké postavení v regionu. V říjnu 2015 Vietnam úspěšně vyjednal vstup do TPP [Fergusson – McMinimy – Williams 2016: 2–3], přičemž důvod vstupu Vietnamu do této obchodní platformy však nebyl nakonec pouze obchodní, nýbrž také strategický. Vietnam touto formou podporuje přítomnost Spojených států amerických v asijsko-pacifickém regionu, aby tím vyvážil rostoucí vliv Číny. Zároveň mu vstup do TPP umožnil příležitost oprostít se od závislosti na čínské ekonomice [Thu 2017: 6].

---

⁷ Jedná se multilaterální dohodu zahrnující 12 zemí asijsko-pacifického regionu včetně Spojených států amerických. Tato dohoda podporuje ekonomickou integraci pro liberalizaci obchodu a investic s cílem přinést ekonomický růst, vytvářet nové pracovní příležitosti, zvýšit životní úroveň a snížit chudobu.

Tabulka 3 – Přehled americko-vietnamského obchodu v letech 2009 – 2016

Přehled americko-vietnamského obchodu v letech 2009 – 2016		
<small>(Hodnoty níže jsou uvedeny v miliardě \$)</small>		
	Americký dovoz z Vietnamu	Americký vývoz do Vietnamu
2009	12, 287, 8	3, 097, 2
2010	14, 867, 9	3, 705, 5
2011	17, 487, 8	4, 315, 2
2012	20, 267, 7	4, 622, 9
2013	24, 651, 0	5, 036, 8
2014	30, 617, 7	5, 732, 5
2015	38, 016, 1	7, 100, 5
2016	42, 098, 8	10, 100, 4
Hlavní dovozní položky	oděvy, obuv, cestovní zavazadla, nábytek, elektronika	
Hlavní vývozní položky	elektronika, řezané dřevo, staré železo, surová bavlna, sójové boby	

Zdroj: Tabulku autorka zpracovala dle United States Census Bureau (2016), OEC (neuvedeno)a, OEC (neuvedeno)b.

Dle uvedených hodnot v Tabulce 3 můžeme vidět, že obchod mezi oběma zeměmi v žádném případě nestagnoval, pouze nadále robustně rostl. Přičemž v roce 2013 se Spojené státy americké řadily na příčku největšího vývozce vietnamského zboží a byly rovněž považovány za 7. největšího vietnamského zahraničního investora [Murray – Nguyen – Poling 2014: VII].

Jedním z aspektů Obamovy administrativy v rámci rozvojové oblasti bylo vytváření partnerství prostřednictvím multilaterálních fór. V tomto směru v roce 2009 vytvořily Spojené státy americké tzv. Iniciativu Dolního Mekongu (*Lower Mecong Initiative* – LMI). Jedná se o nadnárodní partnerství zahrnující včetně Vietnamu také Laos, Kambodžu, Barmu a Thajsko s cílem posílit subregionální

integraci a spolupráci. Spojené státy americké touto cestou poskytly značné finanční prostředky subregionu na projekty či činnosti například v oblasti zemědělství, potravinové bezpečnosti, energetické bezpečnosti, životního prostředí, pohlaví atd. [USAID 2013].

6.3 Vojenská oblast

Od roku 2009 se vojenské vazby mezi Spojenými státy americkými a Vietnamem začaly intenzivně sblížovat v důsledku asertivního jednání Číny v oblasti Jihočínského moře. Při příležitosti 15. výročí normalizace americko-vietnamských vztahů navštívili v roce 2010 Hanoj tehdejší ministryně zahraničí Hillary Clintonová a ministr obrany Robert Gates. Tehdy v průběhu tiskové konference vyjádřila ministryně zahraničí Clintonová svůj nesouhlas s čínským agresivním chováním v oblasti Jihočínského moře⁸. Ministr obrany Gates byl v tomto směru otevřenější a spíše dodal, že Spojené státy americké jsou připraveny zlepšit a rozšířit vojenské vazby s Vietnamem [Hlaváček 2015: 57–58].

Od konce roku 2010 obě země uskutečňovaly pravidelná vojenská cvičení, přičemž úzká vzájemná spolupráce mimo jiné také probíhala i v několika dalších oblastech jako například v oblasti námořní bezpečnosti a peacekeepingu [Murray – Nguyen – Poling 2014: 1]. Toto je ukázkovým příkladem úspěšného budování vzájemné sebedůvěry. V roce 2011 došlo k podepsání Memoranda porozumění (*Memorandum of Understanding*), které *de facto* prohloubilo bezpečnostní spolupráci obou zemí a vymezilo tak pět prioritních oblastí spolupráce. Obě strany se tak zavázaly k pravidelným dialogům a spolupráci v oblasti obrany na vysoké úrovni, dále ke spolupráci v oblasti námořní bezpečnosti, peacekeepingu,

---

⁸ Zejména od tohoto roku se navyšoval počet incidentů ze strany čínských námořních sil v oblasti Jihočínského moře. V následujícím roce například dvě čínské lodě úmyslně přerušily průzkumné kabely vietnamské lodi pátrající po ložiscích ropy a zemního plynu ve vietnamské EEZ [Buszynski 2012: 141].

humanitární pomoci a pomoci při odstraňování následků v důsledku katastrof [Thu 2017: 6].

Významnou událostí, jež považuji pro zajímavost zmínit, se v červnu 2012 stala návštěva tehdejšího ministra obrany Leona Panetty, jež navštívil bývalou, v průběhu vietnamské války strategicky důležitou, americkou základnu v zátocě Cam Rahn jako první vyšší vládní úředník od konce války. V průběhu své návštěvy mimo jiné oznámil, že v nadcházejících letech dojde k navýšení počtu námořních sil v Pacifiku v důsledku čínského asertivního chování [BBC 2012].

Již od roku 2013 začaly obě strany debatovat ohledně prodeje zbraní do Vietnamu v důsledku rostoucí obavy Spojených států amerických kvůli zvýšené asertivitě Číny v Jihočínském moři. V prosinci 2013 podnikl svou třídenní návštěvu Vietnamu nově zvolený ministr zahraničí John Kerry s cílem rozšířit bezpečnost a důvěru mezi oběma zeměmi. Při této příležitosti také oznámil, že Spojené státy americké poskytnou Vietnamu půjčku ve výši 18 milionů dolarů na posílení pobřežní stráže a to zejména prostřednictvím pěti hlídkových lodí [Murray – Nguyen – Poling 2014: 6].

Přestože asertivní chování Číny v Jihočínském moři tlačí Vietnam blíže ke Spojeným státům americkým, Vietnam si zároveň uvědomuje své zranitelnosti vůči Číně, v důsledku čeho si zachovává od Spojených států amerických určitý odstup. To lze spatřovat například v nepřijetí amerického návrhu na stálý přístup k námořním základnám na vietnamském území. Z vietnamské strany šlo především o to neprovokovat Čínu, která představuje největšího obchodního partnera Vietnamu [Tamtéž: 8].

Již v říjnu 2014 v důsledku asertivnějšího chování Číny v Jihočínském moři⁹ Spojené státy americké částečně uvolnily embargo na vývoz zbraní do Vietnamu, zcela ho však nezrušily. Učinily tak zejména v reakci na patrné zlepšení situace v oblasti lidských práv a rovněž s cílem posílit vietnamskou pobřežní stráž, respektive navýšit kapacitu námořního dozoru v jeho vodách. Mnozí tento krok však kritizovali zejména Kongres a organizace bojující za lidská práva z důvodu špatného záznamu vietnamské vlády v oblasti lidských práv. Obamova administrativa argumentovala, jako tehdy podobně administrativa Clintonova během rozhodování zrušení obchodního embarga, že zájem Vietnamu o užší vazby se Spojenými státy americkými by jej vedl ke zlepšení situace v oblasti lidských práv. Vietnam tímto směrem učinil významné kroky, když podepsal mezinárodní konvenci proti mučení a propustil několik politických vězňů [Gordon 2014]. Částečné uvolnění obchodního embarga tak umožnilo Vietnamu nakoupit od Spojených států amerických hlídkové čluny pro pobřežní stráž a dohledová letadla, jež mají vyspělá detekční zařízení k monitorování mimo vietnamské pobřeží, včetně detekce čínských ponorek v jeho EEZ [Hiebert 2014].

V květnu 2016 se po dlouhodobém očekávání ze strany vietnamské vlády uskutečnila Obamova dvoudenní návštěva Vietnamu, jakožto třetího prezidenta v pořadí od konce vietnamské války s cílem oslavit komplexní partnerství obou zemí. Při této příležitosti také v průběhu tiskové konference oznámil, že Spojené státy americké ruší jednačtyřicetileté zbrojní embargo na prodej amerických zbraní do Vietnamu. Tento americký krok lze považovat za vůbec nejdůležitější milník v rámci prohlubování americko-vietnamských vztahů. Nicméně prezident Obama dodal, že jednotlivé prodeje zbraní budou záviset na tom, jak Vietnam bude plnit své závazky o dodržování lidských práv. Spojené státy americké zrušením zbrojního embarga tak Vietnamu ukázaly, jak důležité je pro ně

---

⁹ Čína v tomto roce umístila ropnou plošinu v oblasti Parcelských ostrovů, čímž narušila vietnamskou EEZ [Manyin 2014: 1].

partnerství se spojenci v asijsko-pacifickém regionu. Rovněž však také zdůraznil, že toto rozhodnutí není namířeno proti Číně, ale že jde o ukončení dlouhodobého procesu normalizace vztahů a dalšímu posunu v budování sebedůvěry mezi Spojenými státy americkými a Vietnamem [BBC 2016].

7 ZÁVĚR

Americko-vietnamské vztahy jsou v oblasti mezinárodních vztahů zcela unikátními, což také vystihují slova tehdejšího amerického ministra zahraniční Johna Kerryho [Murray – Nguyen – Poling 2014: VI], podle kterého „*žádné dvě země nepracovaly tak těžce, neučinily více a neudělaly takové pokroky ve snaze spojit se a změnit svou společnou historii a budoucnost jako Spojené státy americké s Vietnamem*“.

Již v úvodu si autorka stanovila výzkumnou otázku, zda byla americká angažovanost vůči Vietnamu v období administrativy Billa Clintona, George Bushe mladšího a Baracka Obamy úspěšná či neúspěšná. Na základě načerpaných informací a analýzy autorka hodnotí, že Vietnam se v daném období podařilo úspěšně zaangažovat, což následně argumentuje za pomoci tří Resnickových předpokladů podmiňujících úspěšnou angažovanost.

Resnickova první podmínka stanovovala, že angažovanost se stane efektivní pouze v případě, je-li rozsah kontaktů mezi iniciátorem a cílovou zemí nejprve na nízké úrovni. V tomto směru Vietnam představoval ideální zemi pro angažovanost, neboť vzájemné kontakty se Spojenými státy americkými, tedy iniciátorem byly zpočátku zcela nulové, respektive komunikace mezi oběma zeměmi byla po ukončení vietnamské války plně přerušena. Nicméně od té doby existovala i další témata, v důsledku nichž zůstaly vztahy mezi oběma zeměmi diplomaticky a ekonomicky zmrazeny po téměř další dvě desetiletí. V tomto směru byla tedy první podmínka úspěšně naplněna.

Druhá podmínka stanovovala, že jsou-li materiální potřeby či potřeby po prestiži cílové země vysoké, je pravděpodobné, že na angažovanost přistoupí. I v tomto případě byl Vietnam rovněž ideální zemí. Vietnam ve své minulosti

mimo válečné konflikty sužovaly katastrofální podmínky, které měly značný dopad na socio-ekonomickou situaci v celé zemi. I přes přijetí klíčových ekonomických reforem z roku 1986 se celková situace v zemi vůbec nijak nezlepšovala v důsledku mezinárodní izolace. V tomto směru si vietnamská vláda začala plně uvědomovat, že užší vazby se Spojenými státy americkými by přispěly k tomu, že by země začala ekonomicky růst, v důsledku čehož by zároveň rostl i zájem ve Vietnamu investovat a rovněž by touto cestou mohlo také dojít ke zlepšení vietnamské životní úrovně. V tomto případě byla tedy i druhá podmínka úspěšně naplněna, neboť Vietnam měl silnou motivaci na americkou angažovanost přistoupit.

Třetí a rovněž poslední podmínka stanovovala, že cílová země musí považovat iniciátora a mezinárodní systém, který reprezentuje, jako potenciální zdroj svých materiálních nebo prestižních zdrojů. Vietnam měl prvotní zájem na vytvoření své nezávislé zahraniční politiky a integrovat se do struktur globální ekonomiky, přičemž v tomto kontextu bylo pro něho důležité se Spojenými státy americkými v mnoha ohledech diplomaticky a obchodně kooperovat, a tudíž přizpůsobovat se svým pragmatickým potřebám. Vietnam tímto směrem učinil pozoruhodná opatření, zejména pak ekonomické reformy, které přispěly k tomu, že se mohl lépe identifikovat s normami či pravidly mezinárodních institucí.

Vietnam však oproti Spojeným státům americkým, jejichž vitálním zájmem je prosazování demokratických hodnot, představuje zemi s komunistickým režimem, jež se nadále potýká s problematikou lidských práv a s nimi spojenou existencí politických vězňů, které představují hlavní překážku v prohlubování diplomatických styků obou zemí. Nicméně přesto však nelze říci, že by Vietnam představoval problematickou zemi, neboť i v tomto směru se snažil přistupovat pragmaticky, respektive učinil řadu zásadních politických reforem, což umožňovalo, že množství a kvalita kontaktů mezi oběma zeměmi v průběhu

několika desetiletí rostly i nadále. Ve své podstatě byla tedy i třetí podmínka naplněna, přestože má však své limity.

Dle výše řečeného lze tedy říci, že se jedná o příkladný model úspěšné angažovanosti, přestože nějaké limity zde jsou, jež je následování hodeno. Americká angažovanost vůči Vietnamu v daném období zaznamenala jednoznačný posun vzájemných vztahů ve všech třech dílčích oblastech a zejména pak obohatila Vietnam, kterému se dostalo obnovení svých materiálních potřeb prostřednictvím rozvojové pomoci a ekonomického růstu, jež jej dnes řadí do skupiny asijských tygrů. Rozšiřování kontaktů mimo jiné přispělo k tomu, že se obě země dodnes těší vzájemně prospěšnému a dynamickému obchodu a plně kooperují i po vojenské stránce. Vietnam Spojené státy americké vnímá jako dominantního spojence, jež disponuje největším potenciálem, který může narušit čínský růst, přičemž Spojené státy americké považují Vietnam za rozvíjejícího se spojence v asijsko-pacifickém regionu, který jim prostřednictvím úzké spolupráce napomáhá udržovat dosavadní silné postavení v tomto regionu.

Potencionální vývoj americko-vietnamských vztahů bude však do budoucna záviset na několika faktorech, kterými jsou zejména ekonomická spolupráce, a to jak na bilaterální, tak multilaterální úrovni, spor o ne/dodržování lidských práv či možná eskalace s Čínou. Pro obě strany by bylo racionálnější a výhodnější v procesu angažovanosti pokračovat. Nicméně otázkou je, zda tyto faktory přispějí k tomu, že množství a kvalita kontaktů bude růst i nadále či budou kontakty stagnovat, což bude v následujících letech velice zajímavým podnětem pro další analýzy.

8 SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

Albert, Eleanor (2018). The Evolution of U.S.-Vietnam Ties. *Council Foreign Affairs*. 7. 3. 2018 (<https://www.cfr.org/background/evolution-us-vietnam-ties>, 12. 3. 2018).

Almond, Ganan Roncevert (2016). Trump, Clinton and the Future of US-Vietnam Relations. *The Diplomat*. 11. 6. 2016 (<https://thediplomat.com/2016/06/trump-clinton-and-the-future-of-us-vietnam-relations/>, 3. 3. 2018).

BBC (2000). *Clinton plans historic Vietnam visit*. 14. 9. 2000 (<http://news.bbc.co.uk/2/hi/americas/924779.stm>, 1. 4. 2018).

BBC (2012). *Panetta visits former U.S. base in Vietnam*. 4. 6. 2012 (<https://edition.cnn.com/2012/06/03/us/panetta-vietnam-visit/index.html>, 28. 3. 2018).

BBC (2016). *Obama lifts US embargo on lethal arms sales to Vietnam*. 23. 5. 2016 (<http://www.bbc.com/news/world-asia-36356695>, 30. 3. 2018).

Brown, Z. Frederick (2010). Rapprochement Between the United States and Vietnam. *Contemporary Southeast Asia* 32 (3), s. 317-342.

Buszynski, Leszek (2012). The South China Sea: Oil, Maritime Claims, and U.S.-China Strategic Rivalry. *Washington Quarterly* 35 (2), s. 139-156.

Fergusson, F. Ian – McMinimy, A. Mark – Williams R. Brock (2016). *The Trans-Pacific Partnership (TPP): In Brief*. 9. 2. 2016 (<https://fas.org/sgp/crs/row/R44278.pdf>, 29. 3. 2018).

Geldenhuis, Deon (1990). *Isolated States: A Comparative Analysis* (New York: Cambridge University).

Gordon, R. Michael (2014). U.S. Eases Embargo on Arms to Vietnam. *The New York Times*. 2. 10. 2014 (<https://www.nytimes.com/2014/10/03/world/asia/us-eases-embargo-on-arms-to-vietnam.html?mtref=www.google.cz>, 29. 3. 2018).

Greenhouse, Steven (1994). Senate Urges End to U.S. Embargo Against Vietnam. *The New York Times*. 28. 1. 1994 (<http://www.nytimes.com/1994/01/28/world/senate-urges-end-to-us-embargo-against-vietnam.html?pagewanted=all>, 24. 1. 2018).

Hiebert, Murray – Nguyen, Phuong – Poling, B. Gregory (2014). *A New Era in U.S.-Vietnam Relations – Deeping Ties Two Decades after Normalization* (Washington D.C.: Center for Strategic and International Studies).

Hiebert, Murray (2014). US links arms with Vietnam in maritime security fight. *East Asia Forum*. 12. 11. 2014 (<http://www.eastasiaforum.org/2014/11/12/us-links-arms-with-vietnam-in-maritime-security-fight/>, 1. 4. 2018).

Hiep, Le Hong (2013). Vietnam's Hedging Strategy against China since Normalization. *Contemporary Southeast Asia* 35 (3), s. 333–368.

Hlaváček, Pavel (2015). David a Goliáš jihovýchodní Asie: jak Vietnam reaguje na mocenský vzestup Číny? *Politické vedy* 1 (3), s. 42–66.

Hlavatá, Lucie – Ičo, Ján – Karlová, Petra – Strašáková, Mária (2008). *Dějiny Vietnamu* (Praha: Nakladatelství Lidové noviny).

Jakštaitė, Gerda (2010). Containment and Engagement as Middle-Range Theories. *Baltic Journal of Law & Politics* 3 (2), s. 165–196.

Kelly, Michael. (1992). The 1992 Campaign: The Democrats – Clinton and Bush Compete to Be Champion of Change; Democrat Fights Perceptions of Bush Gain. *The New York Times*. 31. 10. 1992 (<http://www.nytimes.com/1992/10/31/us/1992-campaigndemocrats-clinton-bush-compete-be-champion-changedemocrat-fights.html>, 15. 3. 2018).

Krejčí, Oskar (2009). *Zahraniční politika USA* (Praha: Professional Publishing).

Mann, Jim (1994). U.S. Plans Human Rights Dialogue With Vietnam: Diplomacy: Meetings will be among last steps toward lifting trade embargo. Officials say Clinton will probably do that within a month. *Los Angeles Times*. 11. 4. 1994 (http://articles.latimes.com/1994-01-11/news/mn-10698_1_human-rights-dialogue, 12. 2. 2018).

- Manyin, E. Mark (2005). *The Vietnam-U.S. Normalization Process* (<https://fas.org/sgp/crs/row/IB98033.pdf>, 5. 2. 2018).
- Manyin, E. Mark (2014). *U.S.-Vietnam Relations in 2014: Current Issues and Implications for U.S. Policy* (<https://fas.org/sgp/crs/row/R40208.pdf>, 5. 3. 2018).
- OECD (neuveveno)a. *What does the United States import from Vietnam?* (https://atlas.media.mit.edu/en/visualize/tree_map/hs92/import/usa/vnm/show/1995/, 1. 4. 2018)
- OECD (neuveveno)b. *What does Vietnam import from United States?* (https://atlas.media.mit.edu/en/visualize/tree_map/hs92/import/vnm/usa/show/1995/, 1. 4. 2018).
- Office of the United States Trade Representative (2007). *United States and Vietnam Sign Trade and Investment Framework Agreement* (<https://ustr.gov/united-states-and-vietnam-sign-trade-and-investment-framework-agreement>, 20. 3. 2018).
- Office of the United States Trade Representative (neuveveno). *Special 301* (<https://ustr.gov/issue-areas/intellectual-property/Special-301>, 4. 3. 2018)
- Pána, Lubomír (2011). Ekonomické a společenské reformy ve Vietnamu. *Politické vedy* 14 (1), s. 126-138.
- Resnick, Evan (2001). Defining Engagement. *Journal of International Affairs* 54 (2), s. 551-566.
- Rock, R. Stephen (2000). *Appeasement in International Politics* (University Press of Kentucky).
- Thayer, Carl (2014). U.S. - Vietnam: From Comprehensive to Strategic Partners? *Center for Strategic and International Studies*. 23. 3. 2014 (<https://www.cogitasia.com/u-s-vietnam-from-comprehensive-to-strategic-partners/>, 23. 3. 2018).
- The American Presidency Project (1998). *Statement on Signing the International Religious Freedom Act of 1998*. 27. 10. 1998 (<http://www.presidency.ucsb.edu/ws/index.php?pid=55155>, 3. 2. 2018).

The Asia Foundation (2003). *Dialogue on U.S. – Vietnam Relations, Domestic Dimensions*

(<https://asiafoundation.org/resources/pdfs/vietdomesticdimensions.pdf>, 28. 2. 2018)

The White House (1994). *A National Security Strategy of Engagement and Enlargement* (<http://nssarchive.us/NSSR/1994.pdf>, 1. 3. 2018).

Thu, Le Huong (2017). US-Vietnam relations under Trump. *Lowy Institute* (https://www.lowyinstitute.org/sites/default/files/documents/Huong%20Le%20hu%20-%20US%E2%80%93Vietnam%20relations%20under%20President%20Trump_Web.pdf, 26. 3. 2018).

U.S. Department of State (2001). *Country Report of Human Right Practises*. 23. 2. 2001 (<https://www.state.gov/j/drl/rls/hrrpt/2000/eap/819.htm>, 25. 3. 2018).

U.S. Embassy & Consulate in Vietnam (neuedeno)a. *Chronology of U.S.-Vietnam Relations* (<https://vn.usembassy.gov/our-relationship/policy-history/chronology-of-us-vietnam-relations/>, 29. 1. 2018).

U.S. Embassy & Consulate in Vietnam (neuedeno)b. *The U.S.-Vietnam Bilateral Trade Agreement (BTA) – Resources for Understanding* (<https://vn.usembassy.gov/our-relationship/policy-history/bilateral-trade-agreement/>, 28. 2. 2018).

U.S.-Vietnam Trade Council (neuedeno). *The Jackson-Vanik Amandment* (<http://www.usvtc.org/us-vietnam/jackson-vanik/>, 14. 2. 2018).

United States Census Bureau (2016). *2016: U.S. Trade in goods with Vietnam* (<https://www.census.gov/foreign-trade/balance/c5520.html#2016>, 1. 3. 2018).

United States Commision on International Freedom (neuedeno). *Who We Are/What We Do* (<http://www.uscirf.gov/about-uscirf/who-we-arewhat-we-do>, 27. 3. 2018).

USAID (2013). *Lower Mecong Initiative*
(<https://www.usaid.gov/sites/default/files/documents/1861/LMI%20Overview%20Factsheet%20June%202013.pdf>, 1. 4. 2018).

USAID (neuvedeno). *Economic Growth and Governance*
(<https://www.usaid.gov/vietnam/economic-growth-and-trade>, 15. 1. 2018).

9 RESUMÉ

Since the end of the Vietnam War there have been issues leaving diplomatic and economic relations between the United States of America and the Socialist Republic of Vietnam frozen for almost two more decades. Following the normalization of diplomatic relations, launched in 1995, pragmatic cooperation between the two countries gradually progressed, which enabled a further qualitative progress in mutual relations across several areas.

The aim of this Bachelor's thesis is to analyse the United States' engagement in relation to Vietnam during Bill Clinton, George Bush Jr, and Barack Obama presidency, on the basis of Evan Resnick's engagement concept, namely in the diplomatic, economic and military spheres. The core of this thesis is to answer the following research question: Was America's engagement in relation to Vietnam in the given period successful or not? Its success is in fact conditioned by three assumptions, also established by Resnick.

In the first chapter representing the theoretical part, the author of this thesis presents various concepts of engagement, set up by selected authors, and simultaneously enables the readers to become better acquainted with Evan Resnick's engagement concept. The second chapter and its subchapter contain a brief overview of US-Vietnam relations before the conclusion of diplomatic relations. The other three chapters deal individually with a single term of each administration of the aforementioned presidents. These chapters and their subchapters contain analyses of the US engagement in specific sub-fields and formulate the individual presidents' foreign policy priorities. In the final part of the thesis the author puts forward various arguments based on information, analysis and three Resnick's assumptions that the engagement efforts in relation to Vietnam were in the relevant period successful.